

XIV Wojewódzki Konkurs Historyczny
dla uczniów gimnazjów województwa świętokrzyskiego

Etap I - szkolny 28 listopada 2016

Kod ucznia:.....

Liczba uzyskanych punktów:

Drogi Uczniu,

przeczytaj uważnie instrukcję i postaraj się prawidłowo odpowiedzieć na wszystkie pytania.

- Arkusz liczy 8 stron i zawiera 25 zadań.
- Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy Twój test jest kompletny. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Komisji Konkursowej.
- Zadania czytaj uważnie, pamiętaj o wszystkich elementach polecenia.
- Odpowiedzi wpisuj czarnym lub niebieskim długopisem albo piórem.
- W pytaniach zamkniętych zakreśl kółkiem literę oznaczającą wybraną odpowiedź.
- W pytaniach zamkniętych oceniane będą tylko te odpowiedzi, które zostały umieszczone w miejscach do tego przeznaczonych.
- Nie używaj korektora. Jeśli się pomylisz, przekreśl błędną odpowiedź i wpisz poprawną.
- Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi.
- Przy każdym zadaniu podano maksymalną liczbę punktów możliwą do uzyskania za jego rozwiązanie.

Czas pracy:
60 minut

Liczba
punktów
możliwych
do
uzyskania:
69 pkt.

Pracuj samodzielnie. Powodzenia!

Zadanie 1 (0-1)

Którą z wymienionych postaci uważa się za **ojca narodu żydowskiego**?

- A. Mojżesza
- B. Salomona
- C. Abrahama
- D. Dawida

Zadanie 2 (0-1)

Napisz, który z **symboli judaizmu** znajduje się w godle współczesnego Izraela:

.....

Zadanie 3 (0-2)

Przeczytaj poniższy tekst źródłowy o traktowaniu dzieci w jednym z państw starożytnych i odpowiedz na pytania:

Ojciec nie musiał chować dziecięcia narodzonego, lecz znosił je na zebranie [...] gdzie najstarsi oglądali maleństwo; o ile było silne i dobrze zbudowane, kazali je żywić [...]. Chuderlawe i niekształtne odsyłali do [...] miejscowości pełnej przepaści koło Tajgetu, bo tak sądzili, że i dla niego samego i dla państwa jest lepiej, by nie żyło [...].

Źródło: Plutarch, Żywoty sławnych mężów, cyt. za: J. Wolski, Teksty źródłowe do nauki historii w szkole, nr 2, W-wa 1960, str. 13-14.

- A. O jakim **polis** pisał Plutarch?
- B. Gdzie ono **leżało**? (**kontynent i kraina**)

Zadanie 4 (0-2)

Przyporządkuj do podanych postaci ich dokonania, wpisując w wy kropkowane miejsce odpowiednią **literę**:

1. Euklides	(.....)	A. opracował mapę świata
2. Archimedes	(.....)	B. autor „Dziejów”
3. Ptolemeusz	(.....)	C. wynalazł śrubę wodną
4. Tukidydes	(.....)	D. jest autorem słynnego twierdzenia matematycznego
5. Pitagoras	(.....)	E. napisał „Wojnę peloponeską”
6. Herodot	(.....)	F. autor podręcznika do matematyki „Elementy”

Zadanie 5 (0-5)

Do podanych dat dopisz **wydarzenia** ze świata starożytnego:

- A. 490 r. p.n.e.
- B. 264 - 241 r. p.n.e.
- C. 509 r. p.n.e.
- D. 395 r.
- E. 44 r. p.n.e.

Zadanie 6 (0-4)

Wymienione pojęcia i nazwy przyporządkuj do państw starożytnych, wpisując je do odpowiednich miejsc w tabeli: *pryncypat, Cheroneja, Marduk, Zama, hoplita, Izyda, zikkurat, Myron, Cheops, pismo klinowe, pismo hieratyczne, Mars*:

Mezopotamia	Egipt	Grecja	Rzym

Zadanie 7 (0-6)

Uzupełnij tabelkę wpisując we właściwej rubryce pojęcia określające organy władzy oraz nazwę państwa, w którym one występowały:

Definicja	Pojęcie	Nazwa państwa/polis
A. Organ państwowy, w skład którego wchodziło dwóch królów oraz 28 osób w wieku powyżej 60 lat.		
B. Dziesięciu urzędników, którzy przewodniczyli sądom (losowano ich).		
C. W przypadku zagrożenia państwa sprawował nieograniczoną władzę przez okres 6 miesięcy.		

Zadanie 8 (0-4)

Przeczytaj poniższe zdania i określ, czy podają informacje prawdziwe czy fałszywe. **Podkreśl** prawidłową odpowiedź:

A. W 1054 roku miała miejsce schizma wschodnia w kościele.	prawda/fałsz
B. W 622 roku Mahomet musiał uciekać z Medyny do Mekki.	prawda/fałsz
C. Cyrylica to pierwszy słowiański alfabet.	prawda/fałsz
D. Karol Wielki przyjął koronę cesarską w Rzymie w 800 r.	prawda/fałsz

Zadanie 9 (0-3)

Na podstawie ilustracji odpowiedz na pytania:

1.

Źródło: <https://www.google.pl>

2.

Źródło: <https://pl.wikipedia.org>

3.

Źródło: <http://pl.wikipedia.org>

A. Podaj **nazwy** przedstawionych symboli religijnych.

1. 2. 3.

B. Z jakimi **religiami** są one związane?

1. 2. 3.

Zadanie 10 (0-1)

Decyzje podjęte podczas traktatu w Verdun przyczyniły się do powstania następujących państw:

- A. Francji, Włoch, Anglii
- B. Francji, Niemiec, Włoch
- C. Francji, Danii, Włoch
- D. Hiszpanii, Włoch, Niemiec

Zadanie 11 (0-3)

Do przedstawionych charakterystyk średniowiecznych zakonów dopisz ich nazwy:

- A. Członkowie tego zakonu głosili potrzebę życia w ascezie, ubóstwie i ewangelicznej prostocie.
.....
- B. Zakon żebraczy, zajmujący się głoszeniem kazań wśród ludu przez dobrze wykształconych mnichów i urządzaniem publicznych dysput z heretykami.
- C. Założyciel tego zgromadzenia za najważniejsze elementy życia uznawał modlitwę i pracę.
.....

Zadanie 12 (0-1)

W 1018 r. Bolesław Chrobry przyłączył do Polski:

- A. Pomorze Zachodnie
- B. Grody Czerwieńskie
- C. Prusy
- D. Morawy

Zadanie 13 (0-2)

Wśród wymienionych wydarzeń wskaż to, które było chronologicznie pierwsze (wpisz obok cyfrę 1) i chronologicznie ostatnie (wpisz obok cyfrę 5):

- A. bitwa pod Legnicą
- B. koronacja Mieszka II
- C. koronacja Bolesława Śmiałego
- D. założenie Akademii Krakowskiej
- E. koronacja Przemysła II

Zadanie 14 (0-1)

Kolegiatę kielecką ufundował biskup krakowski Gedeon w roku:

- A. 1161
- B. 1171
- C. 1181
- D. 1191

Zadanie 15 (0-1)

Kanonik krakowski Wincenty z Kielc jest autorem żywotów jednego z polskich świętych. Podaj jego **imię**.

.....

Zadanie 16 (0-1)

Zaznacz prawidłową odpowiedź. Herb Kielc nadał miastu **kardynał**:

- A. Kazimierz Jagiellończyk
- B. Władysław Jagiellończyk
- C. Fryderyk Jagiellończyk

Zadanie 17 (0-3)

Przeczytaj uważnie tekst z kroniki Galla Anonima i odpowiedz na pytania:

„Jak zaś król [...] z Polski został wyrzucony, dużo byłoby o tym do opowiadania, lecz to powiedzieć wolno, że nie powinien był pomazaniec na pomazańcu jakiegokolwiek grzechu cielesnie mścić. To bowiem wiele mu zaszkodziło, gdy przeciw grzechowi grzech zastosował, gdy za zdradę wydał biskupa na obcięcie członków. Ani bowiem zdrajcy biskupa nie usprawiedliwiamy, ani króla mszczącego się tak szpetnie nie zalecamy”.

- A. O jakim królu jest mowa w tekście.....
- B. Podaj imię biskupa.....
- C. Do jakiego kraju musiał uciekać król po wspomnianych wydarzeniach?

Zadanie 18 (0-2)

Na podstawie mapy wykonaj polecenia:

A. Podaj **nazwy dzielnic** z 1138 r. zaznaczonych na mapie cyframi:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

B. Do kogo należały ziemie oznaczone 1, 2 i 4 w myśl testamentu Bolesława Krzywoustego?

- 1. 2. 4.

Zadanie 19 (0-8)

W tabeli znajdują się fragmenty tekstów związanych z postaciami lub wydarzeniami z historii średniowiecznej. Rozpoznaj kto jest autorem tekstu i kogo (podaj imię) albo czego dotyczy dany fragment:

Lp.	Fragment tekstu	Autor tekstu i kogo albo czego dotyczy tekst
1.	<i>Budował pałace z wyborną sztuką (...). Dzieci swoje kazał wychowywać, żeby zarówno synowie jak i córki ćwiczone w sztukach wyzwolonych. (...) Nosił strój ojczysty, to jest frankijski (...). Łacinę znał tak dobrze, że posługiwał się nią na równi z językiem ojczystym (...).</i>	
2.	<i>„(...) przybył do (grobu) św. Wojciecha dla modlitwy i pojednania, a zarazem w celu poznania sławnego Bolesława, jak o tym można dokładniej wyczytać w księdze o męczeństwie (tego) świętego”.</i>	
3.	<i>„(...) 1. kościół rzymski przez samego Boga został założony (...) 12. Jemu (papieżowi) wolno władcami rozporządzać, a więc i cesarzy z tronu składać”.</i>	
4.	<i>„Wszak jest koniecznością, abyście niezwłocznie podążyli z pomocą waszym braciom zamieszkującym na Wschodzie (...) Na nich zwalili się bowiem Turcy i Arabowie (...) Wszystkim idącym tam (...) od tej chwili odpuszczone będą grzechy”.</i>	

Zadanie 20 (0-5)

Postaciom historycznym oznaczonym cyframi **przyporządkuj osobę lub osoby**, z którymi mogły one spotkać się (lub spotkały), a które oznaczone są literami. Wpisz w nawias odpowiednią literę lub litery:

1. Bolesław Krzywousty	(.....)	A. margrabia Hodo
2. Henryk Pobożny	(.....)	B. Batu – chan
3. Kazimierz Wielki	(.....)	C. Gall Anonim
4. Kazimierz Jagiellończyk	(.....)	D. Janko z Czarnkowa
5. Mieszko I	(.....)	E. cesarz Henryk V
		F. Zbigniew Oleśnicki

Zadanie 21 (0-2)

Uszereguj **chronologicznie** wydarzenia dotyczące stosunków polsko-krzyżackich, wpisując w nawias cyfry od 1 do 8:

A. I pokój w Toruniu	(.....)
B. wybuch wojny trzynastoletniej	(.....)
C. wieczysty pokój z Krzyżakami w Kaliszu	(.....)
D. bitwa pod Płowcami	(.....)
E. sprowadzenie Krzyżaków do Polski	(.....)
F. utworzenie Związku Pruskiego	(.....)
G. hołd pruski	(.....)
H. odzyskanie przez Polskę Pomorza Gdańskiego	(.....)

Zadanie 22 (0-1)

Które z określeń odnosi się do średniowiecznego **prawa składu**:

- A. Obcy kupcy musieli przemieszczać się po wyznaczonych drogach, przy których w polskich miastach pobierano cła.
- B. Obcy kupcy musieli w polskich miastach wykładać swój towar na sprzedaż przez określony czas.
- C. Obcy kupcy nie mogli handlować po wsiach, tylko w miastach.

Zadanie 23 (0-4)

Do nazwy **przywileju szlacheckiego** przyporządkuj jego **postanowienie** (wpisz odpowiednią cyfrę) oraz dopisz **datę i króla**, który go nadał:

Nazwa przywileju	Postanowienia	Data	Król
A. Przywilej koszycki			
B. Przywilej nieszawski			
C. Statuty piotrkowskie			
D. Konstytucja "Nihil novi"			

1. Odtąd żadna nowa ustawa nie mogła być uchwalona bez zgody izby poselskiej.
2. Król zobowiązał się, że nie będzie ustanawiał nowych podatków bez zgody rycerstwa za wyjątkiem stałego podatku 2 grosze rocznie od łana ziemi chłopskiej.
3. Król odtąd nie mógł ustanowić nowych praw, ani zwołać pospolitego ruszenia bez zgody szlachty.
4. Szlachta gwarantowała sobie, że mieszczenie i chłopci nie mogą nabywać ziemi. Ograniczyła także prawo chłopów do opuszczania wsi. Mieszczenie nie mogli sprawować urzędów i godności państwowych.

Zadanie 24 (0-2)

Wstaw znak "X" obok **zdań prawdziwych**:

- A. Zasadzca w imieniu właściciela ziemi i na podstawie uzyskanego od niego przywileju lokacyjnego zajmował się organizacją wsi lub miasta.
- B. Burmistrz stał na czele ławy, czyli sądu funkcjonującego we wsiach lokowanych na prawie niemieckim.
- C. W radzie miejskiej zasiadali wyłącznie członkowie patrycjatu.
- D. Pospólstwo było najbiedniejszą warstwą w mieście, a tworzyli ją żebracy, zbiegli chłopci i służba najemna.

Zadanie 25 (0-4)

Wyjaśnij znaczenie **pojęć związanych z kulturą i sztuką średniowieczną**:

1. Skryba
-
-

2. Minuskuła karolińska
-
-
3. Portal
-
-
4. Siedem sztuk wyzwolonych
-
-